

Република Србија

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ И НАУКЕ

ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ЗАВРШНИ ИСПИТ НА КРАЈУ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

школска 2011/2012. година

ТЕСТ 3

СРПСКИ ЈЕЗИК

УПУТСТВО ЗА РАД НА ТЕСТУ

Тест који треба да решиш има 20 задатака, а за рад је предвиђено 120 минута. Сваки задатак најпре пажљиво прочитај и размисли о томе шта се у њему тражи. Прво реши оне задатке који су за тебе лакши, а касније решавај оне задатке који су за тебе тежи.

Пажљиво прочитај текст сваког задатка јер је у њему објашњено на који начин треба да одговориш. У задацима се од тебе тражи да заокружиш слово испред тачног одговора, да спојиш делове одговора, да нешто напишеш и др.

Увек користи пуне називе приликом решавања задатака, скраћенице нису дозвољене (нпр. треба написати: прилошка одредба за место, а не п.о.м.).

У квадрат који се налази са десне стране задатка немој ништа уписивати, то је простор у који се уписује број бодова.

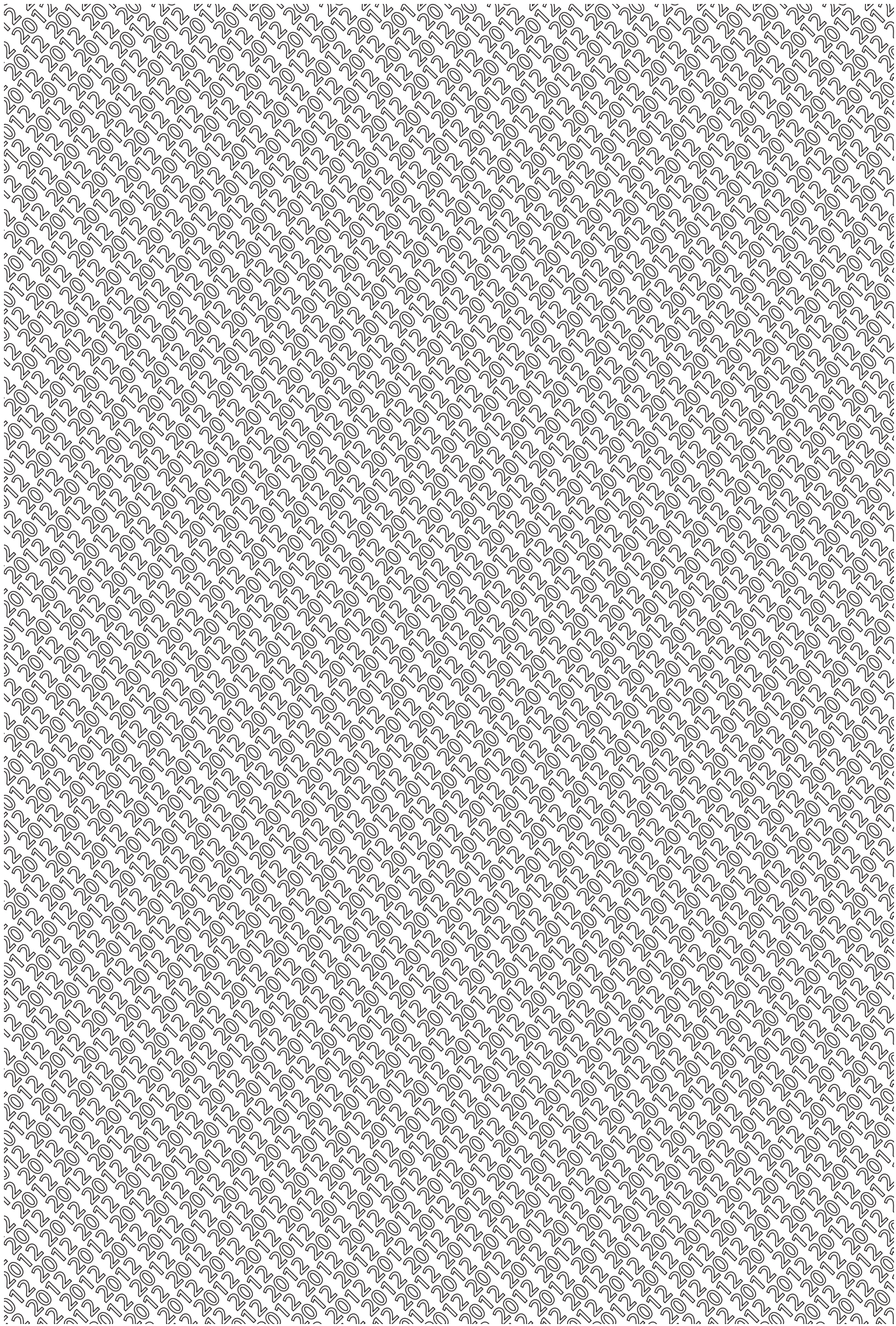
На овој и последњој страни немој ништа уписивати.

Тест мораш да попуниш **хемијском оловком**. Током рада можеш да користиш графитну оловку и гумицу. Задатке решавај прво графитном оловком јер тако имаш могућност да, уколико уочиш грешку, ту грешку исправиш.

Пре него што предаш тест, провери своје одговоре још једном, а потом све одговоре напиши хемијском оловком. Одговор који је написан само графитном оловком неће бити признат, као ни одговор који је прецртаван и исправљан хемијском оловком.

Ако завршиш раније, предај тест дежурном наставнику и тихо изађи да не сметаш другима.

Желимо ти много успеха на испиту!

1. Прочитај текст који се налази у књижевном подлиску и одреди његову сврху.

Бел Муни

Али, обећали сѐ!

„Зашто одрасли не мисле оно што говоре?” Несташна, неуредна и неодољива Цица враћа нам се у серији нових авантура. Овог пута она каже: „Али, обећали сте!” Цица открива да одрасли понекад дају обећања која не могу да испуне. Међутим, то исто раде и деца.

Издавач: Ружно паче

ISBN: 86-7608-007-0

Број страна: 64

Сврха наведеног текста јесте да:

- а) опише како се понашају нека деца;
- б) рекламира јефтину књигу за децу;
- в) обавести да је изашла нова књига;
- г) заинтересује за авантуре одраслих.

Заокружи слово испред тачног одговора.

2. Прочитај одломак из романа *Смрт на Нилу* Агате Кристи. Подвуци у наведеном одломку реченицу која се може изоставити, а да се притом не наруши ток приче.

– То је Херкул Поаро, онај детектив – рече госпођа Алертон сину.

Она и њен син седели су у љубичастим столицама исплетеним од трске. Посматрали су две прилике које су се удаљавале – омањег човека у белом оделу и витку девојку. Тим Алертон се жустро усправи на столици.

– Онај мали смешни човечуљак? – упита запањено.

3. Прочитај текст о отварању нове књижаре и подвуци реченицу у којој аутор текста износи свој коментар.

Отворена књижара *Делфи* у Кнез Михаиловој улици у Београду

У петак је отворена нова књижара *Делфи*, смештена у београдској пешачкој зони, на адреси Кнез Михаилова 40. Бројни гости уживали су у ведрој и пријатној атмосфери. Купци су искористили попусте на најновија издања издавачке куће *Лајуна*, док су други плесали уз музику гудачког трија *Лилиџ*. У програму је наступио и плесни театар са кореографијом Бориса Чакширана. Књижару је отворио српски књижевник Светислав Басара, коме је *Лајуна* недавно објавила нови роман *Мајн камџф*.

4. Прочитај новински текст о чају и одреди који од понуђених наслова **највише** одговара том тексту.

Највећа производња и извоз чаја у свету забележени су у Индији. Тамо се углавном производи црни чај. Велика популарност чаја, осим у Индији, влада у Великој Британији, али и у многим другим земљама. Постоји више разлога због којих је чај најпопуларнији топли напитака.

Основни састојак од којег се добија чај јесте лист биљке чаја (*Thea sinensis*, *Camelia sinensis*), који се подвргава сушењу и преради.

Научне студије доказале су да чај делује веома стимулативно и ојекпљујуће на нервни систем и помаже против умора и напорних телесних активности. Садашња истраживања Америчке здравствене фондације показују да чај садржи специфичне антиоксидансе и друге састојке који повољно утичу на здравље, смањују ризик од срчаних обољења, можданог удара и неких облика карцинома.

Осим лековитости чаја, треба истаћи и то да он има веома ниску калоријску вредност, па га због тога употребљавају и они који воде рачуна о одржавању физичке форме, телесној тежини и општем здрављу свог организма.

Заокружи слово испред наслова који **највише** одговара овом тексту.

- а) Производња чаја
- б) Извоз чаја
- в) Лековитост чаја
- г) Популарност чаја

5. Прочитај текст *Четврти светски рат* из књиге *Анејдоше о великим научницима*. Четири ученика изнела су своје закључке о Ајнштајновом мишљењу о Трећем светском рату. Заокружи име оног ученика чији је закључак тачан.

Четврти светски рат

Новинари су једном упитали Алберта Ајнштајна какво би се оружје, према његовом мишљењу, могло користити у Трећем светском рату. Чувени физичар је одговорио да не зна, али је додао: – Зато знам какво би се оружје користило ако би дошло до Четвртог светског рата: каменице, каменице, без сваке сумње!

Коментари ученика:

Јован:

Ајнштајн је, како сазнајемо из овог текста, избегао да одговори на питање у вези с Трећим светским ратом. Он је физичар и није хтео да одговара на питање које није у вези с науком. На крају се чак и нашалио на рачун новинара и његовог питања, рекавши да ће се у Четвртом светском рату као оружје користити каменице.

Ана:

Ја мислим да је Ајнштајн рекао не само то какво би се оружје користило у Трећем светском рату већ и до каквих би последица тај рат довео. Ако би се у Четвртом светском рату ратовало каменицама, то значи да му је морао претходити рат у којем је било коришћено оружје за масовно уништавање и разарање, због чега се цивилизација вратила у праисторију.

Лена:

Наслов књиге наводи нас на закључак да је циљ овог текста да истакне Ајнштајнову духовитост. По мом мишљењу, Ајнштајн је у њему на духовит начин изнео свој став о ратовима. Ако већ мора да се ратује, онда нека се ратује оружјем које неће довести до трагичних последица. А то оружје су каменице.

Милан:

У историји човечанства смењивали су се периоди мира и ратова. Нико, па ни Ајнштајн, не може знати да ли ће бити Трећег светског рата. Ако би до њега дошло, највероватније би се користило постојеће оружје, а оно је моћно. Досадашњи велики ратови требало би да нам послуже као пример и поука да учинимо све како се они не би поновили.

6. Заокружи слово испред реченице која може бити употребљена у **формалном говору**.

- а) Сео сам за рачунар и погледао резултате утакмица.
- б) Чим укључих ТВ, рикну осигурач и ја не одгледах крај меча.
- в) Искулирао сам га и отишао до школског да играм баскет.
- г) На утакмици је избила фрка око најобичнијег пенала.

7. Заокружи слово испред правилно написаног броја 138.

а) стотридесет осам

б) сто тридесетосам

в) стотридесетосам

г) сто тридесет осам

8. У следећим реченицама подвуци речи које треба написати великим почетним словом:

1. На бугарској страни старе планине извире височица, која је добила име по долини висок.

2. Иако је сунце од земље удаљено 150.000.000 км, ипак је та звезда најближа нашој планети.

9. У сваком низу прецртај једну реч која **није** правилно написана:

1. предшколски, подсетити, предходни;

2. североисток, екосистем, разнобојан;

3. биоскопи, маице, атељеи.

10. Само у једној од наведених реченица требало је употребити запету. Заокружи слово испред те реченице.

а) Памтићу дуго, те наше вечерње шетње и разговоре.

б) Питао сам се, како изгледају афричке пустиње и оазе.

в) Септембар је, а шума још мирише на лето.

г) Има дана, кад мој мачак сваком прилази.

11. Заокружи слово испред **заповедне** реченице.

а) Да сте сместа изашли у школско двориште!

б) Да сте ми увек радосни и срећни!

в) Како смо се добро провели на журки!

г) Ала смо се испрепадали због писменог!

12. Повежи подвучене реченичне чланове с њиховим називима. Назив једног реченичног члана је вишак.

1. <u>На сеоском торњу</u> откуцава један сат.	а) прилошка одредба за место	
2. Сенатор данас није узео <u>капут за рад</u> .	б) субјекат	
3. Те вечери после вечере <u>играли смо</u> даме.	в) објекат	☐
4. <u>Наша школа</u> била је у главној улици.	г) предикат	
5. Све је <u>одавно</u> било заспало.	д) прилошка одредба за начин	
	ђ) прилошка одредба за време	

13. Заокружи слова испред млађих штокавских дијалеката.

- а) шумадијско-војвођански
- б) косовско-ресавски
- в) призренско-тимочки
- г) зетско-јужносанџачки
- д) источнохерцеговачки

14. Прочитај одломак из романа *Раи и мир* Л. Н. Толстоја и одреди значење речи која је у њему подвучена.

Пјер је био незграпан. Онако дебео, виши од обичног раста, широк, с крупним, црвеним рукама, није умео, како се каже, да уђе у салон, а још мање је умео да изиђе из њега, то јест да пред излазак каже нешто особито љубазно. Сем тога, био је расејан. Кад је устао, он је, уместо свог шешира, зграбио троугласти шешир с генералском перјаницом и држао га у руци, чупкајући пера, све докле га генерал није замолио да му врати шешир. А сву његову расејаност и неумешност да уђе у салон и да разговара у њему откупљивао је његов израз доброћудности, једноставности и скромности.

Која од следећих речи може да замени реч **неумешност**?

- а) неучтивост;
- б) нескромност;
- в) неспретност;
- г) несебичност.

Заокружи слово испред тачног одговора.

15. Одреди подврсту и облик речи које су подвучене у следећој реченици:

Послала сам му кратку поруку.

	Подврста речи	Род	Број	Падеж
му				
кратку				

16. Прочитај одломак из романа *Дон Кихот* Мигела де Сервантеса. Подвуци називе **два облика казивања** која препознајеш у том одломку.

– Пазите, ваша милости – рече Санчо – јер оно што се тамо види нису дивови него ветрењаче...

– Лепо се види – одговори Дон Кихот – да ниси упознат с пустоловинама: оно су дивови; а ако се бојиш, уклони се одатле и с раздаљине се моли јер ући ћу у страшну и неједнаку битку с њима.

И говорећи то, ободе коња Росинанта, не обазирјући се на вику свог штитоноше Санча, који га је упозоравао да су оно што ће напасти без икакве сумње ветрењаче, а не дивови...

нарација дескрипција дијалог монолог

17. Заокружи слово испред основног мотива у наведеном одломку из Теодосијевог *Житија Свештог Сава*.

И када је осетио да су заспали, божанствени младић, будно око, уставши од њих, поклони се пред светим олтарем и даде своје обете Господу, пошто га благослови игуман, и узне једнога старца, одликована свештеничким чином, те узиђе на велики пирг у манастиру. Затворивши га за собом, рече благодаривши Бога:

„Узнећу те, Господе,
јер си ме подигао!”

А јереј чита молитву и постриже власи главе његове и у ризу га обуче анђелскога образа, и промени му име Растко у Сава.

Основни мотив је:

- а) молитва јереја;
- б) благослов игумана;
- в) чин замонашења;
- г) ноћ у манастиру.

18. Прочитај одломке из књижевних дела Артура К. Дојла, Кевина Андерсона и Данила Киша. Заокружи број испред одломка у којем је аутор **нагласио карактер јунака**.

1. Очекивао сам типичног сеоског лекара, међутим, радило се о врло високом, мршавом човеку, дугог кљунастог носа, који му је избијао између два оштра, дубоко усађена, сива ока. Очи су му сијале кроз стакла златом уоквирених наочара. Одело је одговарало његовом положају, иако је било некако неуредно, изношено; капут му је био излизан, а панталоне на крајевима ногавица офуцане. Иако млад, држао се мало погрбљено. У ходу би испружио главу напред, остављајући утисак добронамерне радозналости.
2. Била је паметна и маштовита млада физичарка која је старог научника проматрала погледом пуним страхопоштовања. Њене преданост и упорност чиниле су је савршеним сарадником у истраживањима. На несрећу, била је превише обдарена савешћу и сумњама које су нагризале њену унутрашњост. Мјуриел Бремен била је особа која је стајала иза организовања нове борбене групе активиста назване Зауоставите нуклеарно безумље са централом у Берклију.
3. Микша (зовимо га засад тако) зашивао је дугме за мање од десет секунди. Упалите шибицу и држите је међу прстима. Од тренутка када сте је укресали, до оног часа када вас опрљи по прстима, Микша је већ пришио дугме на официрском мундиру. Реб Мендел, код кога је Микша радио као калфа, не може да поверује својим очима. Причвршћује наочари, узима шибицу и каже на јидишу: „Деде, још једном, хер Миксат.” Микша поново удева иглу, реб Мендел се смеши загледан у калфу, затим нагло баца шибицу кроз прозор и пљује у прсте.

19. Прочитај одломке из романа *Зов дивљине* Џека Лондона. Ако се у реченици дело препричава, подвуци **препричавање**, ако се дело анализира, подвуци **анализа**.

1. Пишући причу о псу који је удобност свакодневног живота заменио за сурове услове хладног Севера, Џек Лондон истовремено прича и о људима који су топлину дома заменили за хладноћу на Аљасци, али с једном разликом – људи су тамо пошли драговољно, а пас Бак је на одлазак био присиљен.

препричавање

анализа

2. Торнтон није могао да гледа то пребијање Бака, који ни после многих удараца тољагом није хтео да устане, и зато се супротставио Халу, који је на Џона потегао велики ловачки нож, али му га је Торнтон вешто избио из руке.

препричавање

анализа

3. Бак је, док се у њему будио нагон за ловом, осетио глас дивљине који га је вукао све дубље у шуму ка новом пријатељу, једном младом вуку, али се истовремено удаљавао од свог драгог господара Џона.

препричавање

анализа

4. Чињеницу да је Бак уништио све трагове цивилизације који су се пред њим нашли треба схватити као израз Лондонових уверења да цивилизацију онакву каква је ваља срушити да би се стварала изнова.

препричавање

анализа

20. Прочитај текст о камелеону из Просветине *Енциклопедије* и одломке из приче *Камелеон* Антона Павловича Чехова. Одреди име јунака по чијим је особинама прича добила наслов.

Камелеон је врста гуштера; има спљоштено тело, језик ваљкаст и лепљив, при врху задебљао; језик избацује да би уловио инсекте; оба ока покреће независно једно од другог; помоћу пигментских ћелија мења боју тела под утицајем топлоте, светлости, влаге, страха и на тај начин се прилагођава околини.

Камелеон
(одломак)

– Шта је то овде? – упита Очумелов упадајући у гомилу. – Ко је викао?

– Идем ја, ваше благородство, и никог не дирам... – почиње Хрјукин, искашљавајући се у песницу – због дрва, знате, са Митричем, кад одједном овај пас, ни пет ни шест, па мене за прст!...

– Хм! Добро де... – вели строго Очумелов, накашљавајући се и мрштећи се. – Добро... чије је то псето? Ја то нећу тако оставити! Показаћу ја вама за то пуштање паса! Време је већ да обратимо пажњу на ту господу која не желе да се покоравашу прописима! Кад га ребнем новчаном казном, ниткова, упамтиће он мени шта значи псето и остале животиње-скитнице! Научићу ја њега памети! Јелдирине – обрати се надзорник полицајцу – одмах да дознаш чије је псето и сачиниш записник!...

– То је, изгледа, пас генерала Жигалова – рече неко из гомиле.

– Генерала Жигалова? Хм... скини ми, Јелдирине, шињел... Страшно је врућина! Мора бити пред кишу... Само једно не могу да разумем... како је могло да те уједе? – обраћа се Очумелов Хрјукину. – Откуд ће оно да досегне до твог прста? Ово је мало куче, а ти, гле каква си људина! Мора да си прст огребао, а онда ти је пало на ум да нас лажеш. Јер ти си позната сорта...

Име јунака по чијим је особинама прича добила наслов јесте:

- а) Очумелов;
- б) Хрјукин;
- в) Јелдирин;
- г) Жигалов.

Заокружи слово испред тачног одговора.

Резултат на тесту из српског језика

Напомена: Ученици НЕ попуњавају ову страну!
Ову страну попуњава Комисија!

Укупан број бодова

		,	
--	--	---	--

Број бодова за сваки задатак

Број задатка	Непопуњени	0 бодова	0,5 бодова	1 бод
1.	☐	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐	☐
3.	☐	☐	☐	☐
4.	☐	☐	☐	☐
5.	☐	☐	☐	☐
6.	☐	☐	☐	☐
7.	☐	☐	☐	☐
8.	☐	☐	☐	☐
9.	☐	☐	☐	☐
10.	☐	☐	☐	☐
11.	☐	☐	☐	☐
12.	☐	☐	☐	☐
13.	☐	☐	☐	☐
14.	☐	☐	☐	☐
15.	☐	☐	☐	☐
16.	☐	☐	☐	☐
17.	☐	☐	☐	☐
18.	☐	☐	☐	☐
19.	☐	☐	☐	☐
20.	☐	☐	☐	☐

Комисија:

- _____
- _____
- _____
- _____

Упиши ✕ на одговарајуће место.

Идентификациони број (Шифра ученика)	
Школа	
Место	
Презиме и име ученика	